

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з економічної теорії на тему:

***«Вплив міжнародної торгівлі на розвиток
національної економіки»***

Студентки 2 курсу групи Ф-21
напряму підготовки
6.030508 «Фінанси і кредит»
Марунько О.М.

Керівник: к.е.н., доц. Жовковська Т.Т.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ECTS _____

Члени комісії	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2016 рік

Зміст

Вступ.....	5
1. Теоретичні аспекти міжнародної торгівлі.....	7
2. Роль міжнародної торгівлі в національному економічному розвитку: світовий досвід.	112
3. Аналіз динаміки та ефективності зовнішньої торгівлі України за 2011-2014 рр.....	20
4. Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку міжнародної торгівлі.	298
Висновок	34
Список використаної літератури	36

Вступ

Актуальність теми: Актуальність полягає в тому, що міжнародна торгівля складається з сукупності зовнішньої торгівлі товарами, послугами, продукцією всіх країн світі і дозволяє їм розвивати спеціалізацію, підвищувати продуктивність своїх ресурсів і таким чином вони можуть збільшувати обсяг виробництва. На розвиток торгівлі кожної країни впливають основні можливості розвитку міжнародної торгівлі. Важливою основою міжнародної торгівлі є те, що вона взаємозв'язана із іншими країнами світу. І це є невід'ємною частиною функціонування національної економіки країни.

Після світової кризи міжнародна торгівля почала значно погіршуватися. Відбулося зменшення найважливіших ринків, спостерігалось надвиробництво, зниження доходів населення, великі і малі торгівельні мережі відмовляються від закупівлі дорогих товарів. Банки обмежили кредитування торгівельних компаній. Найбільше постраждали ті держави чия економіка була спрямована на експорт товарів. Міжнародна торгівля включає експорт і імпорт товарів, співвідношення між якими називають торговельним балансом.

У літературі є багато визначень про «міжнародну торгівлю», але найпростіше як можна пояснити її то – це купівля і продаж товарів і послуг, між продавцями і покупцями в різних країнах світу.[1]

Розробленість: Ця тема розглядається багатьма науковцями, а саме в роботах таких вчених як Л. Римарева, Л. Дмитриченко, Т. Циганкова, Н. Логвінова, М. Барановська, К. Мохната, І. Павленко та багато інших.

Мета роботи: Проаналізувати вплив міжнародної торгівлі на розвиток національної економіки, а також проблематику міжнародної торгівлі, її зв'язки з іншими країнами, дати характеристику високо розвинутих країнам, розглянути теорії, які досліджувалися різними науковцями щодо міжнародної торгівлі.

Розглядаючи цю тему, перед нами поставлено виконання таких **завдань**:

- Більш детально дати характеристику теоретичним аспектам міжнародної торгівлі;
- Визначити роль міжнародної торгівлі в національному економічному розвитку;
- Проаналізувати динаміку та ефективність зовнішньої торгівлі України за 2011-2014 рр.;
- Визначити шляхи вдосконалення та перспективи розвитку міжнародної торгівлі.

Об'єктом дослідження: організаційні та економічні механізми міжнародної торгівлі.

Предметом дослідження: є вплив міжнародної торгівлі на розвиток національної економіки.

Структура курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, основної частини, висновків, переліку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 35 сторінок комп'ютерного тексту. У роботі наведено 3 діаграми та 10 таблиць. Список використаних джерел налічує 26 позицій.

1. Теоретичні аспекти міжнародної торгівлі

Міжнародна торгівля - це певна форма світових економічних зв'язків, яка характеризується купівлею і продажем товарів і послуг між покупцями і продавцями між країнами. Міжнародна торгівля є формою зовнішньої торгівлі для національного господарства.

Зовнішня торгівля - це торгівля між країнами світу, вона оплачує вивезення та ввезення товарів і послуг; це діяльність людей певного виду господарства різних держав. У своїй сукупності ця діяльність різних країн утворює міжнародну торгівлю.[24].

Міжнародна торгівля є характерною рисою існування світового ринку. Часто під міжнародною торгівлею розуміють торгівлю як товарами так і послугами, які відрізняються від товарів певними ознаками.

Міжнародна торгівля товарами – це форма зв'язку між країнами, які виробляють перний товар, що виникає на основі міжнародного поділу праці і виражає їх взаємну економічну залежність.

Міжнародна торгівля послугами – це форма світових і господарських зв'язків з обміну послугами між продавцями і покупцями різних країн [2, с. 11].

Міжгалузєва торгівля - це експорт та імпорт товарів, які належать до різних товарних груп. Міжгалузєвий обмін можна пояснити теорією Хекшера-Оліна.

Внутрішньогалузєва торгівля - це експорт та імпорт товарів, що належать до однієї й тієї самої товарної групи.

Внутрішньогалузєвий обмін не показує наявності конкурентних переваг. Торгівля розвивається в умовах однакової чи подібної забезпеченості факторами виробництва та веде до зростання доходів на усі фактори виробництва. Вона здійснюється, як правило, між розвинутими країнами чи країнами приблизно однакового розміру.

Міжгалузєва торгівля здійснюється тільки однорідними товарами, а при диференціації продукції виникає як міжгалузєва, так і внутрішньогалузєва торгівля.[4, с. 63-65].

Міжнародна економіка стає тим механізмом, який може забезпечити досягнення цих цілей в інтересах всіх країн. В другій половині 20 століття ринкова економіка перейшла до нової, більш високої та потужної якості і стала міжнародною.

Міжнародна торгівля є найважливішою характеристикою для світового ринку та господарства, а також міжнародної економіки.

Міжнародна торгівля – це сфера міжнародних товарних і грошових відносин, що являє собою сукупність зовнішньої торгівлі всіх країн світу.

Міжнародна торгівля складається з двох основних частин товарів та послуг – експорту та імпорту і характеризується торгівельним сальдо та торгівельним оборотом.

Експорт – продаж товару, який вивозиться закордон.

Імпорт – купівля товару, ввозиться із закордону.

Всі теорії міжнародної торгівлі можна поділити на три великі групи:

- теорія меркантилістів;
- класичні теорії міжнародної торгівлі;
- альтернативні теорії міжнародної торгівлі.

На сьогодні основним завданням, яке постає перед науковцями, які вивівши теорії міжнародної торгівлі, переміщується з минулої ситуації у сторону перспективності.

Отже, відсутність розуміння про міжнародну торгівлю створює додаткові труднощі щодо їх застосування для розробки економічної політики [3, с. 33].

Меркантилізм — економічне вчення періоду становлення капіталізму у XV-XVII ст. Меркантилізм на практиці означав, що міжнародна торгівля контролювалася компаніями, запроваджувалися високі тарифи та починалися торговельні війни [24].

Пізніше прихильники вільної торгівлі довели не правильне бачення поглядів меркантилістів. Шотландський філософ, економіст і історик Д. Х'юм (1711-1776) у 1752 р. розглядаючи концепцію меркантилістів, довів, що резерви банківських металів країни переважно визначаються обсягом її економіки та її

потребою у грошах як засобах платежу. Основними принципами яких були — вимога вільної торгівлі і конкуренції, невтручання держави в економічне життя країни та скасування протекційного мита.

Автор *теорії абсолютних переваг* А. Сміт (1723-1790), якого визнають і засновником сучасного "економіксу" вважав, що країні потрібно ввозити ті товари, затрати на виробництво яких у цій країні більші, ніж у зарубіжних країнах. Тоді краще вивозити ті товари, затрати на виробництво яких нижчі, ніж у зарубіжних країнах. На відміну від меркантилістів А. Сміт підтримував свободу конкуренції як усередині країни, так і на світовому ринку, підтримував принцип невтручання держави в економіку.

Теорія відносних переваг англійського економіста Д. Рікардо, казав, що у міжнародній торгівлі краще брати участь усім країнам тому, що вони могли б ввозити той товар, затрати на виробництво якого перевищувало б затрати на той товар, який вивозився.

Теорію факторів виробництва розробили на початку 30-х років ХХ ст. шведські економісти Е. Хекшер і Б. Олін. Об'єктом аналізу є праця та капітал. Якщо обсяг певних чинників виробництва у країні більший, то вони дешевші. І навпаки, чинники дорожчі, якщо їхній обсяг менший. З теорії випливає, що країні слід експортувати ті товари, які забезпечені дешевшими факторами, а імпортувати товари, що є результатом дорожчих для неї факторів [8].

Теорію технологічного розриву розробив американський економіст Майкл Познер у 1961р. Застосування в аналізі міжнародної торгівлі даної концепції означало відмову від припущення теорії Хекшера-Оліна щодо використання в усіх країнах однакової технології виробництва однотипних товарів. М. Познер виходив з того, що одна й та сама технологія не завжди одночасно використовується в різних країнах, а її поширення в міжнародних масштабах потребує певного часу. Проте ця модель має деякі недоліки, оскільки не пояснює якими повинні бути масштаби технологічного розриву, як вони виникають і ліквідовуються [3, с.55-56].

Теорія представницького попиту розроблена шведським економістом Стефаном Ліндером у 1961 р., в якій він намагався пояснити структуру торгівлі окремо взятої країни, будуючи свій аналіз міжнародної торгівлі виключно навколо проблеми попиту. За основу С. Ліндер взяв обсяг обміну подібними товарами між країни із зіставленим рівнем розвитку, відкидаючи теорію Хекшера-Оліна, вихідним моментом якої була пропозиція товарів на світовій ринку.

Теорія економії на масштабах виробництва не зв'язана з теоріями порівняльних переваг чи співвідношення чинників виробництва. Вона визнає наявність різного рівня монополізації ринків і неоптимального використання чинників виробництва. Основним у даній концепції є допущення, що розвинуті країни наділені чинниками виробництва приблизно в однакових пропорціях, і тому торгівля між ними доцільна в тому випадку, якщо вони спеціалізуються на виробництві товарів різних галузей, що дозволяє знижувати витрати за рахунок масового виробництва. Внаслідок розвитку міжнародної торгівлі кількість фірм і розмаїтість товарів, що вони виготовляють, зростають, а їхня ціна падає [11].

Теорія внутрішньогалузевої торгівлі пояснює міжнародну торгівлю однотипними товарами і не заперечує, а доповнює теорію порівняльних переваг, що пояснює міжгалузеву торгівлю різними товарами. Міжнародна торгівля в умовах монополістичної конкуренції з точки зору диференціації номенклатури продукції складається з двох потоків: міжгалузевий та внутрішньогалузевої торгівлі.

Теорія відносних переваг Рікардо та модель Хекшера-Уліна легко пояснювали, чому бідні країни продають розвинутим державам сировину, а купують вироби, однак залишали без відповіді факт зростаючої торгівлі між багатими країнами.

Кругман у 1979 році використав принцип «зростаючих доходів» або «ефект масштабу», відомий ще з часів Адама Сміта, згідно з яким витрати на одиницю продукції знижуються із зростанням обсягів виробництва.

У міжнародній торгівлі беруть участь різні види товарів, на які існує попит

з боку клієнтів, що хочуть зробити більш різноманітним своє споживання. Вихід на світовий ринок збільшує кількість споживачів порівняно з внутрішнім ринком, а тому дозволяє виробникам суттєво знижувати середні витрати на виробництво одиниці продукції.

Оскільки в більш розвинутих країнах попит є вищим, а ринок здатний пропустити більші обсяги продукції, то саме між ними і зростає товарообіг. Менш розвинуті країни лишаються на тому самому рівні, що і були. Міжнародна торгівля дає можливість найменшим компаніям виробляти оригінальну продукцію і збільшувати обсяги виробництва. Тоді виробник свого брендового товару стає монополістом і може використовувати переваги такого становища.

Кожна із концепцій міжнародної торгівлі хоче дізнатися причину, яка полягає в обміні товарами та послугами між країнами, а також чому саме для тієї чи іншої країни вони експортують товари чи послуги і з якою метою вони це роблять.

Сучасний етап міжнародної політики характеризується такими факторами міжнародного середовища:

- проблема заборгованості країн
- розпад світової системи господарства
- дуже велика міжнародна конкуренція
- покращення існуючих угруповань та поява нових

2. Роль міжнародної торгівлі в національному економічному розвитку: світовий досвід.

У вузькому розумінні **національна економіка** є сукупністю економічних суб'єктів і зв'язків між ними, яка має чітко визначену структуру, і спрямована на задоволення потреб суспільства у матеріальних і соціальних благах.

У широкому розумінні **національна економіка** - це певна економічна діяльність, що регулюється певною системою, яка відповідає економічному, політичному та ідеологічному устрою, сформованому в цій країні [20].

Еволюція ринку йшла певним етапом: *внутрішній ринок - національний ринок - міжнародний ринок - світовий ринок.*

Внутрішній ринок - це форма господарського спілкування, при якій все, призначене для продажу, реалізується самим виробником всередині країни. *Національний ринок* - це внутрішній ринок, частина якого орієнтована на іноземних покупців.

Міжнародний ринок - сукупність частин національних ринків, які безпосередньо пов'язані із закордонними ринками.

Світовий ринок - сфера товарних і грошових відносин між країнами, заснованих на міжнародному розподілі праці та інших факторів виробництва.

Світовий ринок характеризується такими ознаками:

- він є категорією товарного виробництва, яке займається пошуком збуту своєї продукції;
- він проявляється у світовому переміщенні товарів, що знаходяться під впливом не тільки внутрішніх, але й зовнішніх попиту та пропозиції;
- він використовує фактори виробництва і дає знати виробнику, в яких саме галузях та регіонах вони можуть бути використані найбільш ефективно;

Участь в міжнародній торгівлі характеризується позитивними рисами для національної економіки:

1. Інтенсивний виробничий процес в національних господарствах з деяких напрямків.

2. Розширення експорту спонукає до збільшення зайнятості, що має важливі економічні та соціальні наслідки.

3. Активна участь в міжнародній торгівлі створює умови для прискорення структурних зрушень в національних господарствах;

4. Надходження від експорту - суттєве джерело накопичення капіталу на потреби промислового розвитку.

Отже, на зовнішній торгівлі країни світу мають більший успіх. Міжнародна торгівля відкриває більшість переваг, що призводять до економічного зростання економіки країни. Завдяки торгівлі країни отримують можливість спеціалізуватися у кількох провідних сферах економіки, імпортуючи ту продукцію якої вони самі не виробляють та експортуючи продукцію, яку вони виробляють у великих масштабах.[19, с. 17].

Зовнішньоторговельний баланс — це співвідношення вартості експорту та імпорту товарів чи послуг за певний проміжок часу. Конкретна величина сальдо торговельного балансу становить різницю між вартістю їх експорту та імпорту [11].

Таблиця 2.1

Динаміка експорту - імпорту послуг за країнами світу (2011–2013рр.)

(тис.дол. США)

	Експорт			Імпорт		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Російська Федерація	5634624,9	5376528,4	5475651,3	955556,4	995940,1	1254757,3
Велика Британія	707940,3	742380,0	784259,4	647757,8	705232,5	1062646,2
Італія	121827,8	137818,2	149320,1	59926,4	44310,6	58310,7
Франція	113030,2	140203,0	139630,3	171885,6	151670,4	160878,0
Японія	17544,9	16324,7	13695,5	7466,8	10387,9	18781,8
Канада	139699,1	130511,4	103651,9	37960,3	52337,0	56297,6
США	720998,4	738364,1	733617,5	387677,7	345017,0	363131,9

Таблиця 2.2

Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами за 2011 рік

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до 2010р.	тис.дол. США	у % до 2010р.	
Російська Федерація	19819616,2	147,6	29132197,6	131,2	-9312581,4
Велика Британія	485739,0	95,9	1128551,5	137,5	-642812,5
Італія	3039540,6	126,0	2005753,3	144,3	1033787,4
Франція	570688,3	119,7	1501469,8	135,7	-930781,5
Японія	152522,8	145,5	1014143,2	126,5	-861620,4
Канада	122596,9	167,3	207830,0	129,7	-85233,1
США	1113752,1	138,0	2591229,1	146,7	-1477476,9

Економіка Росії посідає 8 місце за величиною номінального ВВП.

Експорт становить 19819616,2 тисяч американських доларів (дані станом на 2011 рік). Головні партнери за експортом (дані станом на 2011 рік):

1. Нідерланди — 12,0%;
2. Італія — 8,3%;
3. Німеччина — 6,2%;
4. Білорусь — 5,5%;
5. КНР — 5,5%;
6. Туреччина — 5,4%;
7. Україна — 4,6%;
8. Польща — 4,1%.

Імпорт становить 29132197,6 тисяч американських доларів (дані станом на 2011 рік). Головні партнери за імпортом (дані станом на 2011 рік):

1. КНР — 13,6%;
2. Німеччина — 12,7%;
3. США — 5,5%;
4. Україна — 5,4%;

5. Франція — 5,0%;
6. Італія — 4,7%;
7. Японія — 4,3%;
8. Білорусь — 4,0%.

Таблиця 2.3

Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами за 2012 року

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до 2011р.	тис.дол. США	у % до 2011р.	
Російська Федерація	17631749,5	89,0	27418296,1	94,1	-9786546,6
Велика Британія	551421,2	113,5	1149469,8	101,9	-598048,6
Італія	2480017,4	81,6	2234550,2	111,4	245467,3
Франція	549134,4	96,2	1664414,0	110,9	-1115279,6
Японія	320517,7	210,1	1197791,7	118,1	-877274,1
Канада	107243,9	87,5	193046,7	92,9	-85802,8
США	1014659,1	91,1	2905214,0	112,1	-1890554,9

Таблиця 2.4

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами за 2013 рік

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до 2012р.	тис.дол. США	у % до 2012р.	
Російська Федерація	15065123,5	85,4	23234207,9	84,7	-8169084,4
Велика Британія	547214,5	99,2	1132419,4	98,5	-585204,8
Італія	2357633,7	95,1	2086658,2	93,4	270975,5
Франція	690507,2	125,7	1729727,6	103,9	-1039220,3
Японія	458438,9	143,0	984956,7	82,2	-526517,8
Канада	57441,0	53,6	243072,4	125,9	-185631,3
США	888273,0	87,5	2759359,5	95,0	-1871086,5

Таблиця 2.5

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами за 2014 рік¹

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до 2013 р.	тис.дол. США	у % до 2013 р.	
Велика Британія	589211,2	112,2	691694,2	61,4	-102483,0
Італія	2468289,4	105,7	1508556,5	73,1	959732,8
Канада	72565,6	138,8	191188,4	80,8	-118622,8
Російська Федерація	9799163,9	66,3	12678683,2	54,9	-2879519,3
США	667926,8	77,6	1926546,2	70,1	-1258619,5
Франція	532715,5	78,4	1267165,0	73,4	-734449,5
Японія	209560,9	45,9	612556,8	62,5	-402995,9

На думку фахівців, **Росія** зможе успішну конкуренцію на світовому ринку за дотримання певних умов, зокрема регулювання в нормальних межах ціни продукцію та послуги природних монополій, і навіть управління рівня курсу рубля.

Аналізуючи розвиток зовнішньої торгівлі Росії, деякі дослідники вважають, що їй ніколи раніше не вдавалося повністю увійти у теорему Хекшера— Оліна. Замість вивезення товарів, виготовлення яких використані надлишкові чинники виробництва (передусім сировину), експортувалися самі надлишкові чинники, зокрема нафту й війни газ. Тому завдання зниження експорті частки низькотехнологічних чинників є одним із найважливіших.

Чинниками, забезпечують російської економіки традиційні порівняльні переваги, зокрема, хороша забезпеченість сировинними ресурсами, поєднання високого інтелектуального потенціалу невисокою оплати праці, більших масштабів виробництва, які дозволяють одержати відповідну економію, рівень освіти буде, більш високий. [27].

Перспективними з погляду конкурентоспроможності є наші російські енергетичні і паливні компанії, і навіть ряд підприємств і закупівельних

організацій, котрі посідають найкращі позиції в сфері новітніх військових і космічних технологій.

Загальний товарообіг **Японії** з країнами світу у 2011 р. становив 1531 млрд. дол. (з них 776,2 млрд. дол. – японський експорт, 755,49 млрд. дол. – імпорт). При цьому експорт збільшився у порівнянні з аналогічним періодом 2011 р. на 8,9%, з одночасним зростанням імпорту на 21,6%. Позитивне сальдо торговельного балансу становило 20 млрд. дол. і порівняно з попереднім роком зменшилось майже на 61 млрд. дол.

Головними торговельними партнерами у 2011 р. залишались Китай з Гонконгом (товарообіг склав 307,9 млрд. дол., що становило 21,2 % японського експорту та 19 % всього імпорту), США (відповідно –213,31 млрд. дол., 17,6% і 10,2%), та 27 країн ЄС (179,27 млрд. дол., 14,1% і 9,3%). Товарообіг з країнами АСЕАН становив 208,92 млрд. дол. (13,3% японського експорту та 14% японського імпорту). Слід зазначити, що у 2011 р. відбулось значне скорочення обсягів експорту через зниження попиту на японські товари, здебільшого автомобілі та обладнання, на ринках США, ЄС та Китаю.

Експорт — невід'ємна частина японської економіки. Головними експортними партнерами є США (22,7%), КНР (13,1%), Південна Корея (7,8%) і Гонконг (6,3%). Японці здебільшого експортують транспортне обладнання, двигуни, електротовари, електронні прилади і хімікати.

У **Канаді** є розвинена ринкова економіка з більшим регулюванням ніж у США, але набагато меншим ніж у деяких європейських країнах. Канада — член Організації економічної співпраці і розвитку і Великої Сімки. За минуле десятиріччя, після періоду деякого спаду, економіка Канади має потужніший розвиток та з низьким рівнем безробіття і великими урядовими надлишками в федеральному бюджеті.

Канада — одна з небагатьох країн-експортерів енергоносіїв у світі: великі поклади природного газу знаходяться на східному узбережжі, а нафти — в Альберті. Є і великі поклади нафтових пісків Атабаски — друге після Саудівської Аравії родовище нафти у світі. У Квебеці, Британській

Колумбії, Ньюфаундленді і Лабрадори, Онтаріо і Манітобі гідроелектроенергія найпоширеніша і найдешевша.

Канада — одна з найбільших у світі виробників сільськогосподарської продукції. У Канаді дуже розбудовані прерії завдяки раннім хвилям української еміграції, є одними з найбільших постачальників пшениці й інших зернових культур. Канада, найбільший виробник цинку й урану, також має великі родовища інших природних ресурсів, як-от: золото, нікель, алюміній, свинець. Є в країні і високорозвинена переробна промисловість у південному Онтаріо і Квебеку; тут же і знаходяться автобудівні заводи, філіали багатьох американських і японських автомобільних компаній, що є ключовими в економіці цих провінцій.

Економіка Канади глибоко інтегрована в світову економіку та надзвичайно залежна від міжнародної торгівлі, особливо зі своїм найбільшим торговельним партнером, Сполученими Штатами Америки.

Франція — високорозвинена індустріально-аграрна країна. За розмірами ВВП і обсягом промислового виробництва Франція посідає одне з провідних місць у західному світі. Провідна галузь промисловості — машинобудування. Розвинуті автобудування, суднобудування, тракторо-іавіабудування, електротехнічна і радіоелектронна промисловість, а також хімічна, нафтопереробна і нафтохімічна промисловість. Експортне значення мають виробництво текстилю, одягу, галантереї, харчова промисловість і виноробство. Розвинені всі види сучасного транспорту. Головні морські порти — Марсель, Гавр, Дюнкерк, Руан, Нант, Сен-Назер, Бордо. Транспортна мережа має радіальну конфігурацію з єдиним центром — Парижем. Франція посідає одне з перших місць у світі за довжиною автошляхів і величиною автопарку. Найважливіша автострада — Лілль-Париж-Ліон-Марсель. Головні водні магістралі — Сена і каналізована р. Мозель, на ці шляхи припадає понад 4/5 перевезень.

Третина території Франції використовується на сільське господарство, 25% з яких — це пасовища, а 27% — ліси. Традиційно важливим сектором економіки

Франції є сільське господарство. Якісний ґрунт та сприятливий клімат сприяють розвитку сільськогосподарської продукції. Там вирощують пшеницю, овес, ячмінь, кукурудзу, овочі, виноград, хміль, буряки.

Великі прибутки приносить також туризм, який особливо розвинений у Парижі, на узбережжі та в горах.

Франція — одна з найбільших економічно розвинених країн світу. За обсягом промислової продукції Франція ділить з Італією 4-е місце у світі (після США, Японії і Німеччини). У формуванні ВВП Франції домінує сфера послуг. Велику роль відіграють надходження від зовнішньої торгівлі і туризму. Експорт: фрукти, вино, сир, пшениця, автомобілі, літаки, залізо і сталь, нафтопродукти, хімікати, ювелірні вироби, шовк.

Велика Британія — одна з найбільш економічно високорозвинених індустріальних країн світу.

Провідна економіка у сфері фінансових послуг, фармакологічної і військової промисловості. Стабільні ТНК. Високоточні технології і хайтек (телекомунікації і біотехнології). Видобуток нафти і газу з Північного моря.

Основні галузі промисловості: машинобудівна, електрообладнання та автоматика, корабле- та авіабудівна, електроніка, металургія, хімічна, вугільна, нафтова, паперова, харчова, текстильна, легка промисловість.

Виробництво електроенергії: бл.305 млрд кВт·год, головним чином на ТЕС. Структура енергозабезпечення країни на початку XXI ст.: природний газ — 37%; нафта — 35%, вугілля — 16%, атомна енергія — 11%, інше — 1%.

Експорт: машини і устаткування, нафта і нафтопродукти, автомобілі, озброєння, хімічні продукти, медичні препарати, продовольство. Експортні партнери: США, Німеччина, Франція, Ірландія, Бельгія, Іспанія, Італія. Імпорт за 2008 рік склав 645.7 мілрд дол. Імпорт: готові промислові товари, машини і устаткування, сировина, метали, продукти харчування. Партнери по імпорту: Німеччина, США, Китай, Нідерланди, Франція, Норвегія, Італія.

Італія — високорозвинена індустріально-аграрна країна, яка за обсягом промислового виробництва на межі 20-21 ст. входить у число 10 найрозвиненіших

країн світу. Основні галузі промисловості: машинобудівна, текстильна і швейна, залізо- і сталевиварна, хімічна, харчова, моторобудівна, туризм. Найважливіший сектор економіки Італії — обробна промисловість.

США — це держава з високорозвинутою капіталістичною економікою змішаного типу, яка живиться завдяки багатим природним ресурсам, розвинутою інфраструктурою та високою продуктивністю. Економічна система США забезпечує найвищі показники ВВП на душу населення, а з більшості найважливіших напрямів науково-технічного розвитку, технічної озброєності підприємств, ступеня насиченості господарства інформаційними технологіями, сучасними системами зв'язку.

Імпорт (2010) — головним чином електронні компоненти, побутова електроніка і комп'ютери — \$ 1100 млрд.

Експорт (2010) — головним чином машини, обладнання, мінеральна сировина і продукція сільського господарства— \$ 905 млрд. Також США експортують кіно- і фармацевтичні препарати.

3. Аналіз динаміки та ефективності зовнішньої торгівлі України за 2011-2014 рр.

За останні два десятиріччя в Україні відбулись значні зміни в економіці, що проявилось на діяльності економіки. І через це країна не мала можливості зайняти провідне місце у світовому просторі. На даний момент актуальним стало питання про статистичну динаміку та ефективність зовнішньої торгівлі, а також визначення напрямів розвитку різних галузей.

У перші роки незалежності українська зовнішньоторговельна статистика приділяла велику увагу розробці нових методів формування інформаційної бази, але цього було недостатньо. Таке становище було цілком зрозумілим тому, що через повільне проведення реформ економіка не могла швидко переходити на нові ринкові механізми, тому країні деякий період розвивалася за інерцією [2].

Упродовж певного часу така ситуація мала позитивні наслідки, але подальші внутрішні економічні кризи остаточно показали те, що цей шлях немає ніякої перспективи. Всеохоплюючою характеристикою зовнішньоекономічної діяльності країни є зведені дані про обсяги торгівлі. Міжнародна торгівля немає рис стабільного процесу, зміни в ній можуть бути доволі суттєвими [12].

Розглянемо обсяги експортно-імпортних операцій за 2011 - 2013 рр.

Аналізуючи дані експортно-імпортних операцій товарами за 2011 - 2013 рр. можна сказати, що спостерігається тенденція перевищення імпорту товарів над експортом. Це свідчить про більшу відкритість українського ринку для іноземних виробників. Порівнюючи дані експортних операцій з товарами можна сказати, що порівняно з 2011 роком, в 2012 році вони незначно збільшилися (436,2 млн. дол. США), а в 2013 році зменшились порівняно з 2012 роком (5509,7 млн. дол. США). Розглянувши дані можна зробити висновок, що імпорт в 2012 році порівняно з 2011 роком зріс (2109,4 млн. дол. США), а в 2013 році порівняно з 2012 роком різко впав (7730,8 млн. дол. США).

Таблиця 3.7

**Географічна структура експорту-імпорту товарів України, млн. дол.
США**

	Всьо- го	Краї- ни СНД	Інші країни світу	Євро- па	Країни ЄС (28)	Азія	Афри- ка	Америк а	Авст- раля і Океа- нія	Інші
Експорт										
2011	68394,2	26177, 0	42217, 2	18442, 4	18021,5	17737, 8	3344,2	2552,3	29,8	110,7
2012	68830,4	25318, 6	43511, 8	17424, 0	17123,7	17681, 1	5638,2	2607,7	50,9	109,9
2013	63320,7	22077, 3	41243, 4	17064, 2	16758,6	16813, 0	5094,7	2163,6	40,1	67,8
Імпорт										
2011	82608,2	37212, 4	45395, 8	27065, 9	25805,8	13279, 9	940,6	3913,9	194,0	1,5
2012	84717,6	34497, 2	50220, 4	27569, 6	26237,2	17140, 5	851,3	4446,7	195,7	16,6
2013	76986,8	27941, 6	49045, 2	28566, 2	27046,5	15237, 3	749,8	4339,9	93,7	58,3

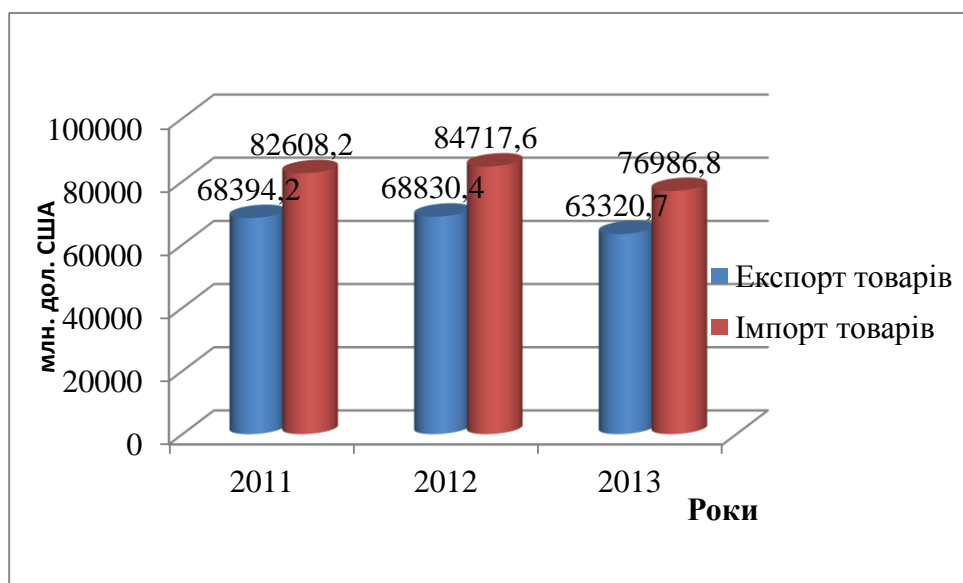

Рис. 3.1 Структура експорту-імпорту товарів України за 2011-2013 рр. *

Примітка. Побудовано автором на основі даних [5].

Таблиця 3.8

Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2014 рік¹

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Експорт			Імпорт		
	тис.дол. США	у % до 2013 р.	у % до загального обсягу	тис.дол. США	у % до 2013 р.	у % до загального обсягу
Усього	53913548,3	86,5	100,0	54381792,3	71,7	100,0
у тому числі						
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	1014556,7	93,7	1,9	1122721,4	60,7	2,1
II. Продукти рослинного походження	8736209,9	98,7	16,2	2027145,3	77,7	3,7
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	3823672,0	109,3	7,1	301511,9	74,8	0,6
IV. Готові харчові продукти	3096733,3	88,5	5,7	2600733,1	81,8	4,8
V. Мінеральні продукти	6104199,2	84,9	11,3	16066796,1	72,2	29,5
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	3054128,1	76,2	5,7	6778728,9	80,6	12,5
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	586436,6	74,7	1,1	3634907,8	79,6	6,7
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена	156684,9	105,2	0,3	222630,3	86,9	0,4
IX. Деревина і вироби з деревини	1262625,0	110,4	2,3	294690,2	72,9	0,5
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	985671,6	79,2	1,8	1289185,7	68,1	2,4
XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби	785860,7	97,1	1,5	1882704,0	78,4	3,5
XII. Взуття, головні убори, парасольки	202809,0	102,1	0,4	430656,2	54,4	0,8
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	479356,5	82,3	0,9	800650,7	71,0	1,5
XIV. Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	161443,7	136,4	0,3	296840,0	43,0	0,5
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	15235514,8	86,9	28,3	3322490,2	67,1	6,1
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	5659336,1	82,9	10,5	8719969,4	73,6	16,0
XVIII. Прилади та апарати оптичні, фотографічні	231984,2	79,7	0,4	672958,4	62,6	1,2
XXI. Твори мистецтва	231,9	36,4	0,0	8784,7	37,8	0,0

Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

Проаналізувавши товарну структуру зовнішньої торгівлі за 2014 рік, ми бачимо, що найвищим був експорт недорогоцінних металів та виробів з них (15235514,8 тис. дол. США), а найвищим – творів мистецтва (231,9 тис. дол. США). Найвищий імпорт мінеральних продуктів (16066796,1 тис. дол. США), а найнищий – творів мистецтва (8784,7 тис. дол. США). Експорт не тільки не зріс, а навпаки впав майже (порівняно з 2013 роком). Ідея про те, що девальвація гривні стимулюватиме експорт України, провалилася, як і можна було очікувати. Бо сама девальвація не може зробити диво, без нормальної роботи економіки.

Основними торговельними партнерами підприємств України є країни Європи та СНД. Експорт товарів з України за підсумками 2014 року становить менше попереднього 2013 року. Якщо розглядати динаміку за роками, то експорт 2014 зменшився лише порівняно 2011-2013 роками.

Таблиця 3.9

Географічна структура експорту-імпорту послуг України за 2011-2013 рр.

	Всього	Країни СНД	Інші країни світу	Європа	Країни ЄС	Азія	Африка	Америка	Австралія і Океанія	Невизначені країни
Експорт										
2011	13792,2	6243,0	7549,2	4103,7	3617,3	1187,4	166,5	1483,5	136,2	471,9
2012	13599,1	6029,0	7570,1	4027,3	3846,7	1331,1	183,1	1513,9	233,8	280,9
2013	14836,3	6050,7	8785,6	4973,6	4297,1	1500,1	164,1	1771,0	82,7	294,0
Імпорт										
2011	6235,2	1173,3	5061,9	2813,9	3403,7	1402,0	36,5	572,0	10,2	227,3
2012	6736,1	1251,2	5484,9	3055,9	3709,8	1577,5	37,6	510,0	6,7	297,2
2013	7609,0	1490,4	6118,6	3556,0	4252,6	1617,1	35,2	585,1	4,3	320,9

Проглянувши дану таблицю, можна побачити, що за 2011 - 2013 рр. найбільше експортують послуги інші країни світу, країни СНД та Європа, а найменше – Астралія і Океанія, а також Африка; найбільше імпортують – інші країни світу, країни ЄС та Європа, найменше – Астралія і Океанія та Африка.

Розглянувши дані про обсяг експортно-імпортних операцій товарами і послугами за 2011 – 2013 рр. можна зробити висновок, що до України більше імпортують товари, ніж вона сама експортує, проте сфера послуг має значний потенціал у напрямі збільшення пропозиції для зовнішнього світу та розширення можливостей їх надання.

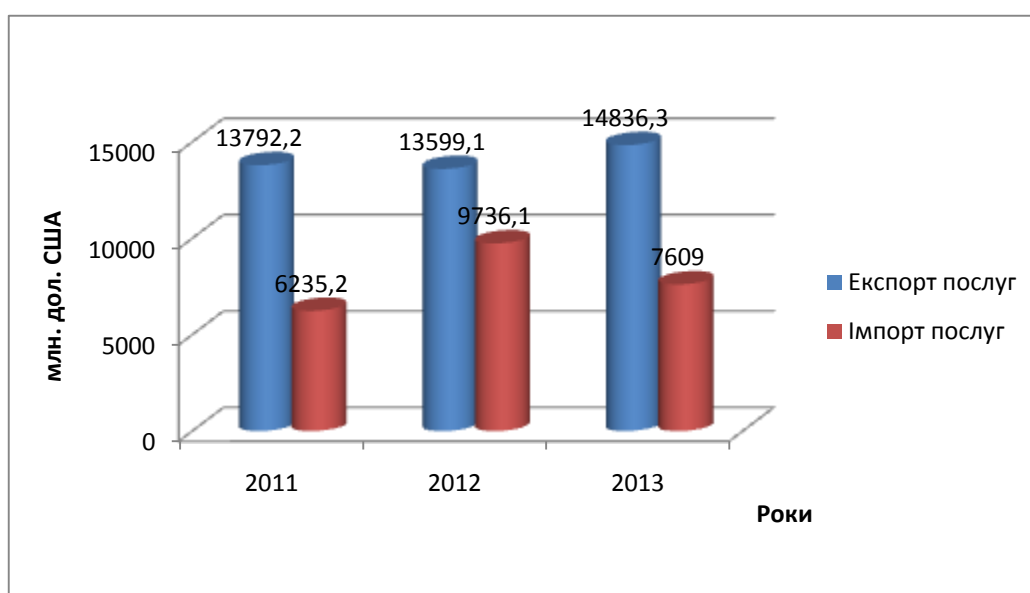

Рис. 3.2. Структура експорту-імпорту послуг за 2011-2013 рр.*

Примітка. Побудовано автором на основі даних [5].

Розглядаючи дані діаграми експортно-імпортних операцій послугами за 2011 – 2013 рр., спостерігається зворотня тенденція: експорт послуг переважає над імпортом. У 2012 році порівняно з 2011 роком експорт незначно впав (193,1 млн. дол. США), а в 2013 році порівняно з 2012 роком піднявся (1237,2 млн. дол. США). Імпорт навпаки в 2012 році зріс (3500,9 млн. дол. США), а в 2013 році впав (2127,1 млн. дол. США).

Таблиця 3.10

Структура зовнішньої торгівлі послугами¹ України за 2014 рік

Найменування послуги згідно з КЗЕП	Експорт		
	тис.дол. США	у % до 2013р.	у % до загального обсягу, розділу
Усього	11273340,1	79,2	100,0
Послуги з переробки матеріальних ресурсів	1313198,1	76,3	11,6
Послуги з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій	294171,6	84,1	2,6
Транспортні послуги	6011959,2	75,3	53,3
Послуги, пов'язані з подорожами	223666,1	62,5	2,0
Послуги з будівництва	226080,0	100,6	2,0
Послуги зі страхування	42861,3	49,1	0,4
Послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю	221784,7	65,6	2,0
Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності	50616,7	52,0	0,4
Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги	1614729,1	109,3	14,3
Ділові послуги	1239075,9	80,3	11,0
Послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги	30671,4	85,2	0,3
Державні та урядові послуги	4525,9	26,3	0,0

Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

З діаграми бачимо, що найбільший експорт за 2014 рік транспортними послугами (53 %, 6011959,2 тис. дол. США) , а найменший - державними та урядовими послугами (4525,9 тис. дол. США). У порівнянні з вартістю експорту послуг, на товари припадає на багато більше, адже за 2012 р. експорт товарів

порівняно з 2011 р. збільшився, а зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із багатьма країнами світу. Традиційно найбільшим торговельним партнером, як в імпорті так і експорті послуг серед країн світу в нашої держави є Російська Федерація, і показники експорту товарів в даній тенденції не є виключенням. Варто зазначити, що обсяги експорту товарів та послуг є вагомим критерієм існування будь-якої економіки світу, адже дають змогу ззовні залучити грошову масу, яка допомагає розвиватися галузям національного господарства.

Рис. 3.3. Структура зовнішньої торгівлі послугами України за 2014 р.*

Примітка. Побудовано автором на основі даних [5].

Як бачимо, Україна в сучасних умовах має торговельні зв'язки з країнами усіх континентів. Важливу роль в міжнародній торгівлі посідає експорт-імпорт послуг. До торгівлі послугами відносяться всі види міжнародного і транзитного транспорту, іноземний туризм, послуги банків і страхових компаній, роялті (користування правами власності на торгову марку, патент, авторські гонорари і права, доходи, послуги системи охорони здоров'я, освітні та культурні послуги, програмне

забезпечення обчислювальної техніки, торгово-технічна діяльність тощо. Проте, роль України в міжнародній торгівлі послугами невелика.

4. Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку міжнародної торгівлі.

Аналізуючи структуру експортно-імпортних зв'язків ми можемо бачити те, що товарна структура українського експорту в регіон ЄС все більше місце займають мінеральні продукти, недорогоцінні метали та вироби з них, продукція агропромислового комплексу, текстиль та текстильні вироби. Порівняння товарної структури зовнішньої торгівлі України і країн ЄС вказує на меншу кількість асортименту, який відображає структуру обміну ЄС з країнами, що розвиваються. Товарна структура експорту України є дуже несприятливою. Вона вказує на нездатність держави подолати структурну невідповідність економіки, сформованої в рамках колишнього СРСР. Аналіз співвідношення між експортом та імпортом продукції показує, що майже по всіх товарних ланках переважає імпорт товарів, що віддображається негативно на економіці країни [12].

Сьогодні в нашій державі існують різні перспективи розвитку зовнішньої торгівлі, на основі того, що пріоритетами насамперед мають бути активний розвиток експорту, а саме збільшення експортних послуг та розвиток закордонного співробітництва. На зменшення дефіциту зовнішньої торгівлі країни вплине зміна структури експортно-імпортних товарних потоків і відповідно покращення зовнішньоторговельної політики.

Пріоритетними напрямками розвитку мають бути підтримка співробітництва з розвиненими країнами, просування конкурентноспроможних товарів на зарубіжні ринки, залучення іноземних інвестицій, підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Держава має долати проблеми, які виникають та існують у сфері розвитку зовнішньої торгівлі. Україні важливо зайняти своє гідне місце в інтеграційних об'єднаннях, а особливо в ЄС. Приєднання України до зони вільної торгівлі з ЄС буде сприяти економічній ефективності, проте може посилити загрози продовольчій безпеці. Зменшенню дефіциту зовнішньої торгівлі України будуть сприяти насамперед оптимізація структури експортно-імпортних товарних потоків, а також удосконалення зовнішньоторговельної політики та розвиток імпортозаміщення [10].

Актуальним залишається на сьогодні питання підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Угода також регулюватиме значну частину економічних стандартів, встановлюючи доступ до ринку, відповідні принципи, правила та процедури, маючи на меті подолання таких перешкод у торгівлі, попередження їх виникнення. Цей шлях пояснюється тим, що значною мірою його повторює той, хто пройшов сам Європейський Союз протягом історії своєї економічної інтеграції. Таким чином, підписання таких важливих міжнародних договорів, як Угода про асоціацію між Україною та ЄС, дуже вплине на подальший розвиток нашої держави, а отже, на життя і добробут громадян [26].

Створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) належить до стратегічних цілей торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС на середньострокову перспективу. Економісти з різних країн ЄС заявляють, що нещодавнє переписання угоди про асоціацію і створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС всеодно не буде мати такої можливості, щоб швидко залучили Україну до європейського об'єднання.

Угода про зону вільної торгівлі передбачає скасування митних тарифів, лібералізацію сфери послуг, вільний рух факторів виробництва, послаблення нетарифних перешкод, що сприятиме активізації товарних потоків між Україною та країнами ЄС. Таке додаткове розширення торговельних пільг є актуальним, тому, що фахівці стверджують, що вступ України до СОТ особливо не вплинув на покращення динаміки і структури зовнішньої торгівлі.

Метою створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС стало формування спільного економічного простору, який охоплює торгівлю товарами і послугами, ринки державних закупівель.

Існуючі негативні тенденції в зовнішній торгівлі України з країнами ЄС, вони створюють ланку загроз продовольчій безпеці держави, а саме: перевищення обсягів імпорту над обсягами експорту та сировинна орієнтація експорту. Україна не готова до відкриття свого внутрішнього ринку товарів і послуг для компаній країн ЄС негайно після підписання відповідної угоди.

Стосовно створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, лібералізації підлягатиме 95 % загального обсягу торгівлі товарами і тільки 5 % становитимуть винятки [22].

Створення зони вільної торгівлі Україна-ЄС надасть європейській економіці такі переваги:

✓ збільшення загальних обсягів імпорту з країн ЄС в Україну і завдяки цього зростає позитивне сальдо торгівельного балансу для країн ЄС;

✓ використання наукового потенціалу України з високим рівнем підготовки як інструмент підвищення ефективності інформаційно-інноваційної політики. Зміцнюючи інноваційну здатність європейської промислової системи і сприяючи утворенню нових підприємств, заснованих на інноваційних можливостях, науково-дослідна діяльність розглядається як основа подолання суперечностей соціально-економічного розвитку, зокрема підвищення рівня життя населення;

✓ розвиток сфери послуг у зв'язку із залученням до співпраці одного з історичних культурних центрів, що сприятиме збагаченню туристичної бази для європейських мешканців, розширенню транспортної інфраструктури, меж кредитного та страхового ринків, а також покращенню фінансового середовища європейських країн;

✓ створення єдиного авіаційного та космічного простору уможливить посилення ефективності системи нагляду за безпекою;

✓ суттєві позитивні зрушення у структурі споживчого ринку як ЄС, так і України, за рахунок розширення асортименту товарів і послуг. Водночас, створення зони вільної торгівлі сприятиме значному зменшенню нетарифних обмежень у торгівлі товарами; полегшенню доступу до потужних і дешевих енергетичних ресурсів; створенню умов для заохочення інвестицій та ефективного розподілу капіталу; контролю за фінансовими махінаціями та зниженню корупованості української економіки, що знижуватиме ризик появи кризових явищ [14].

Важливою позитивною рисою угоди про зону вільної торгівлі з ЄС є те, що Україна отримає технічну та фінансову допомогу для реалізації реформ, скорочуючи витрати національного бюджету. Також, звертається увага на те, що існує ризик, неефективного використання наданих коштів. В даному випадку багато що залежить від поліпшення якості державного управління в Україні. Усунення тарифних бар'єрів у зоні вільної торгівлі призведе до збільшення українського ВВП приблизно на 0,3 %, при цьому в десятирічній перспективі зростання може скласти близько 0,5 % [20].

Результати досліджень П. Кругмана дають змогу швидко і ефективно виявляти перспективні для певної території напрями розвитку, сформувати відповідні регіональні мережі, виокремити напрями міжнародної спеціалізації. Його висновки є важливими в частині динамічного розвитку адміністративних і функціональних регіонів у Європі, що зумовив формування нової просторової будови цієї високо інтегрованої глобальної економічної системи. Окремі дослідження можливих ефектів розвитку інтеграції та розширення ЄС розглядають варіант метрополізації, що супроводжується зануренням у регіональну спеціалізацію та зануренням відмінностей регіонів у межах країн. За такого ЄС намагається компенсувати ці незгоди, перерозподіляючи негативні ефекти безпосередніх розповсюджених ефектів. Міжнародна торгівля стає важливим фактором, адже все, що розширює ринок, може сприяти збільшенню обсягу виробництва і темпам його зростання [7].

Статистичні дані свідчать про позитивне сальдо товарообігу з країнами ЄС, а, отже, про користь від співпраці з ЄС. Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню нашої держави до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя та добробуту населення. Європейська інтеграція для України є шляхом покращення та модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вільний рух в середині інтеграційного об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, факторів виробництва, а також це все передбачає вихід на єдиний спільний ринок.

Успіх у реалізації експортного потенціалу може бути досягнутий лише при розумінні галузевих комплексів і підприємств на випуск тих видів конкурентоспроможної продукції. Україна повинна зайняти своє гідне місце в інтеграційних об'єднаннях, особливо в рамках ЄС. Таким чином, приєднання України до зони вільної торгівлі з ЄС, з одного боку, сприятиме економічній ефективності, з іншого боку, може збільшити загрози продовольчій безпеці, що стосуватиметься сільськогосподарського комплексу, тому що потрібно розробити ефективну політику інтеграції.

Висновок

Міжнародна торгівля посідає важливе місце у розвитку кожної держави. В результаті розподілу праці держави за допомогою міжнародної торгівлі мають можливість розвивати декілька сфер діяльності, в яких вона спеціалізується та може імпортувати ті продукти, які вона сама не виготовляє, або які є низької якості порівняно з іншими державами.

З розвитком міжнародних економічних відносин країни певним чином хочуть зменшити різні перешкоди при здійсненні торгівлі так, щоб це було взаємовигідно. Розвиток міжнародної торгівлі помітило свій розвиток в еволюції теорій, що пояснюють рухом цього процесу. Концепції міжнародної торгівлі були основою зовнішньоторговельних політик як спроби теоретичного розуміння та пояснення причини міжнародного товарного обміну, його динаміки, структури, ефективності та перспектив розвитку.

Сучасні теорії стверджують, що для індустріально розвинених країн варто спеціалізуватися на виробництві та експорті технологічно складних товарів. Держава, яка виготовила особливий товар то вона матиме більшу вигоду, але тільки тоді коли внутрішній попит, коли країна, яка імпортує виготовить за менший проміжок часу, ніж у ній налагодиться виготовлення такого ж товару. В результаті розвитку деякі види продукції потрібно постійно замінювати новими, що більш охоплюють потреби суспільства, оскільки з часом вони втрачаються із ринку. Також у цих теоріях спостерігається думка, що торгують між собою ті країни, які мають однаковий рівень розвитку економіки.

Сучасна міжнародна торгівля з боку окремих держав здійснюється за методами тарифного і нетарифного регулювання для захисту інтересів держав та економічної безпеки, шляхом підтримання співробітництва.

Рівень розвитку міжнародної торгівлі певної країни впливає на розвиток її економіки, тому важливим є те, що потрібно розвивати зовнішньоторговельні відносини. Для раціональної організації цих відносин, які приносять кращий результат потрібно використовувати концепції міжнародної торгівлі, які дають

можливість зрозуміти причини виникнення міжнародної торгівлі і їхні способи організації та існування.

Можна сказати, що роль нашої країни у світовому торговому просторі наразі залишається незначною. Україна не змогла вийти на високотехнологічні ринки зі своїми товарами. Структура зовнішньої торгівлі не стимулює економіку до нововеденого розвитку, тому без обов'язкових реформ у внутрішній політиці та зміни зовнішніх пріоритетів буде неможливо змінити місце України у світовому торговому просторі.

Більш важливішими напрямками розвитку має бути підтримка співробітництва з розвиненими світовими країнами, просування конкурентноспроможних товарів на зарубіжні ринки, залучення іноземних інвестицій, підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Список використаної літератури

1. Ашихмін Д. Б. Економічна криза як можливість для розвитку міжнародної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2009_1/192.pdf.
2. Зовнішня торгівля України за товарними групами з усіма країнами. Офіційний сайт фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sts.gov.ua
3. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: навч. посіб. / І. І. Дахно. – К. : МАУП, 2003. – 289 с.
4. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид. – К. : МАУП, 2008. – 296 с.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Довбенко М. В. Вагома оцінка "нової міжнародної економіки" / М. В. Довбенко // Економічна теорія. 2008. № 4. С. 78 - 90.
7. Економічна теорія: навч. посіб. / [М. Х. Корецький, О. І. Дацій, Г. М. Кульнева, І. І. Вінченко, О. В. Алейнікова, Т. А. Щербакова, Н. О. Афендікова, С. В. Скоробогатько]. - К. : ЦУЛ, 2007. - 256 с.
8. Качан Є. П. Регіональна економіка: підруч. / за ред. Качана. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 800 с.
9. Крилова Н. В. Міжнародна торгівля [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Крилова. – К. : Знання, 2008. – 365 с.
10. Лакруїк А. Б. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України / А. Б. Лакруїк. 23.11.2013. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://ekonomistoff.ru/problemi-ta-perspektivi-rozvitku-zovnishnoї-torgivli-ukraїni/>
11. Майорова І. В. Європейська інтеграція та проблеми конкурентоспроможності економіки України / І. М. Майорова // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2006. - № 5 (28). – С. 33-39.

12. Мисик Г. І. Проблеми ефективною зовнішньоекономічною діяльністю України / Г. І. Мисик, Л. М. Римарева. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Economics/2_83625.doc.htm
13. Михайлишин Л. І. Вектори інтеграції України в ЄС чи СНД / Л. І. Михайлишин // Науково-інформаційний вісник: “Економіка”, 2013. – № 3. – С. 172-181. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua/>
14. Міжнародна торгівля: навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, О. В. Мірошниченко [та ін.]; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, О. В. Мірошниченка. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, 2009. – 668 с.
15. Міжнародна торгівля : підручник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Барановська [та ін.]; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. І. Барановської. – 4-тє вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, 2011. – 512 с.
16. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>].
17. Національна економіка: Навч. посіб. / А.Ф. Мельник, А.Ю. Васіна, Т.Л. Желюк, Т.М. Попович ; за ред. А.Ф. Мельник. — К. : Знання, 2011. — 463 с.
18. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003.
19. Корнилюк Р. В. Нова теорія торгівлі Пола Кругмана // Фінансовий ринок України. - 2010. - № 6-7. - С. 53-54.
20. Підчоса О. В. Аналіз ефектів від вступу України до зони вільної торгівлі з ЄС та до Митного Союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном / О. В. Підчоса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/apmv/apmv_2013_114_01.pdf#page=149
21. Пронкіна Л. І. Конкурентоспроможність України в умовах глобальної конкуренції / Л. І. Пронкіна // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія : Економічна теорія та право. - 2013. - № 2. - С. 315-316].

22. Рудий М. М. Мікроекономіка: навч. посіб. для студ. вузів / М. М. Рудий . – Київ : Каравела, 2008 . – 311 с.
23. Румянцев А.П. Міжнародна економіка: практикум / А.П. Румянцев, Ю.О. Коваленко . К. : ЦУЛ, 2007. 296 с.
24. Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля: навч. посіб. / Т. М. Циганкова, Л. П. Петрашко, В. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2001. – 488 с.
25. Школа І. М. Міжнародні економічні відносини: підручник / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська. - К. : КНТЕУ, 2003. - 589 с.
26. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Барановська М. І. та ін. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.